

UCHWAŁA NR XXXII.211.2016
RADY GMINY PROSTKI
z dnia 20 grudnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Prostki
na lata 2016 – 2025.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U 2016.446 t.j.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016.930, t.j.) Rada Gminy Prostki uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Prostki na lata 2016-2025 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Prostki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Prostki
Paweł Katkiewicz

Załącznik
do Uchwały Nr XXXII.211.2016
Rady Gminy Prostki
z dnia 20 grudnia 2016 r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY PROSTKI
NA LATA 2016 – 2025**

Prostki, 2016

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Charakterystyka Gminy Prostki	5
2.1. Położenie i podział administracyjny Gminy.....	5
2.2. Demografia	6
2.3. Rynek pracy i bezrobocie	7
2.4. Opieka zdrowotna	10
2.5. Bezpieczeństwo publiczne	10
2.6. Edukacja, oświata, kultura.....	11
3. System pomocy społecznej w Gminie Prostki	14
3.1 Rejony działania GOPS.....	15
3.2 Rodziny objęte pomocą społeczną i świadczenia z pomocy społecznej.....	15
3.3 Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, dodatki mieszkaniowe.....	20
4. Diagnoza problemów społecznych	21
4.1. Bezrobocie	21
4.1.1 Klub Integracji Społecznej.....	22
4.2. Uzależnienia.....	22
4.3. Sytuacja osób starszych i niepełnosprawność.....	24
4.4. Przemoc w rodzinie	26
4.5. Bezdomność	28
4.6. Rodzina z problemem opiekuńczo – wychowawczym	30
5. Kierunki rozwoju Gminy Prostki	33
5.1 Wizja.....	33
5.2. Analiza SWOT	34
5.3. Cele główne i szczegółowe	37
5.4 Wskaźniki realizacji celów szczegółowych.....	45
6. Monitoring i ewaluacja	47
7. Finansowanie działań SRPS	48
Zakończenie	49

1. Wstęp

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie.

Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na uwadze w szczególności działania instytucji pomocy społecznej, zarówno publicznych jak i niepublicznych na terenie gminy Prostki, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy. W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych.

Przedłożony materiał został opracowany przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Prostkach przy merytorycznym wsparciu moderatora Pana Marka Jurzyńskiego i Pani Magdaleny Mańkowskiej. Opracowując lokalną strategię rozwiązywania problemów społecznych uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu, poprawę jakości życia i integrację społeczną.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Prostki na lata 2016 - 2025 składa się z trzech części, tj. części wstępnej, diagnostycznej i programowej. Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu, które obejmują aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna oraz analizę dokumentów strategicznych, z którymi powinna korespondować strategia.

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Nieustępujące zjawisko ubóstwa rodzin związane z bezrobociem, problemy osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin, szczególnie wielodzietnych, uzależnienie i przemoc w rodzinie, to trudne problemy społeczne, które stoją do rozwiązania przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi Gmina.

Szczególne znaczenie w zakresie przeciwdziałania i walki z wykluczeniem społecznym, mają rozwiązania przyjmowane przez organy Unii Europejskiej, w tym m.in. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, opublikowana przez Komisję Europejską w 2010 roku. W świetle założeń tego dokumentu, szczególnie ważna okazuje się współpraca państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform umożliwiających stawienie czoła wyzwaniom związanym z globalizacją, starzeniem się społeczeństw. Jednym z kluczowych dokumentów programowych dotyczących rozwiązywania problemów społecznych jest Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji. Określono w nim, że walka z ubóstwem i wykluczeniem musi opierać się na wzroście gospodarczym i zatrudnieniu oraz na nowoczesnej i skutecznej ochronie socjalnej. Interwencja innowacyjnej ochrony socjalnej musi być połączona z szerokim zestawem polityk społecznych, łącznie z ukierunkowaną edukacją, pomocą społeczną, mieszkalnictwem, zdrowiem, godzeniem życia prywatnego i zawodowego oraz polityk rodzinnych. Na poziomie regionalnym kluczowym dokumentem określającym cele i zadania samorządów, publicznych instytucji pomocy społecznej i służb zatrudnienia oraz podmiotów niepublicznych w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu jest Strategia polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2020 roku, Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014 – 2020, Strategia Rozwoju Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014 – 2025.

2. Charakterystyka Gminy Prostki

2.1. Położenie i podział administracyjny Gminy

Gmina Prostki to gmina wiejska w województwie warmińsko – mazurskim, w powiecie ełckim. Od 1 stycznia 1999 roku należy do województwa warmińsko – mazurskiego i jest jedną z czterech gmin powiatu ełckiego. Obszar gminy zaliczany jest do jednego makroregionu – Pojezierza Mazurskiego i dwóch mikroregionów: w zachodniej części są to Wzgórza Dybowskie, a we wschodniej Obniżenie Selmenckie. Zachodnia część gminy należy do dorzecza Pisy, środkowa i wschodnia do dorzecza rzeki Biebrzy. Gmina bezpośrednio graniczy z województwem podlaskim i należącymi do niego gminami: Grajewem, Szczuczynem i Rajgradem. W województwie warmińsko –

mazurskim graniczy z gminami: Ełk, Kalinowo i Biała Piska. Gminę Prostki zamieszkuje 7 581 mieszkańców, z czego 2 690 osób mieszka w samych Prostkach. Gęstość zaludnienia kształtuje się w przybliżeniu wynosi 34 osób na km kw.

Na terenie gminy Prostki znajduje się jedenaście jezior. Największe z nich to jezioro: Dybowskie – 152 ha, Skrodzkie wraz z Borowym – łącznie 232 ha oraz jezioro Rajgrodzkie znajdujące się na granicy z gminą Kalinowo. Na większości z nich prowadzona jest ekstensywna gospodarka rybacka. Natomiast jeziora Borowe, Dybowskie, Toczyłowskie oraz Rajgrodzkie wykorzystywane z racji atrakcyjnego położenia rekreacyjnie.

Do najcenniejszych elementów środowiska kulturowego należą: słup graniczny położony na terenie wsi Prostki, drewniany kościół w Ostrymkole, wzniesiony w 1857 roku, fortyfikacje nowożytne z okresu I wojny światowej w okolicach wsi Katarzynowo. Do cennych obiektów środowiska kulturowego zaliczyć należy także przestrzenny układ komunikacyjny Ełckiej Kolei dojazdowej, zbudowanej na początku XX wieku.

2.2. Demografia

Demografia to przede wszystkim opis życia, powstania i przemijania społeczności ludzkiej, w równej mierze zawiera także opis liczbowy (przyrost naturalny, migracje), strukturę (wieku, płci, zawodową, narodowościową, wyznaniową), jak również rozmieszczenie przestrzenne i dalsze czynniki, w szczególności społeczne i socjologiczne, które wpływają na zmiany demograficzne.

Tabela 1 *Ludność gminy Prostki*

	2013 r.	2014 r.	2015
Ludność ogółem	7662	7602	7581
Mężczyźni	3836	3819	3810
Kobiety	3826	3783	3771

Źródło: Urząd Gminy w Prostkach

Na przestrzeni ostatnich lat liczba ludności zmniejszyła się o 81 osób. Większa zmiana nastąpiła wśród mężczyzn (55 osób), wśród kobiet (26 osób).

Tabela 2 *Ludność wg płci i wieku*

Wiek	2013	2014	2015
------	------	------	------

	K	M	K	M	K	M
Przedprodukcyjny do lat 19	969	969	942	967	916	925
Produkcyjny 20-60 kobieta 20-65 mężczyzna	2166	2579	2136	2546	2145	2545
Poprodukcyjny powyżej 60 lat kobieta i 65 lat mężczyzna	691	288	706	306	710	313
Ogółem	3826	3836	3783	3819	3771	3810

Źródło: Urząd Gminy w Prostkach.

Tabela wskazuje, że w gminie Prostki w ostatnim roku (2015) struktura wiekowa ludności przedstawia się następująco: osoby w wieku produkcyjnym stanowią 61,87% ogółu populacji. Udział osób w wieku emerytalnym stanowi 13,5% oraz dzieci i młodzieży 24,28% ogółu populacji.

2.3. Rynek pracy i bezrobocie

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ełku na terenie Gminy Prostki w okresie 2013 - 2015 zaobserwowano spadek bezrobocia. Największa liczba bezrobotnych była zarejestrowana w 2013 roku i było to 771 osób. Od około 3 lat zauważalny jest spadek poziomu bezrobocia w każdej z wyszczególnionych grup.

Tabela 3 Poziom bezrobocie w Gminie Prostki na koniec roku 2013

Wyszczególnienie	Bezrobotni na koniec grudnia 2013			
	Ogółem		W tym z prawem do zasiłku	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	kobiety
Ogółem	771	402	140	43

Do 25 roku życia	179	110	9	4
Długotrwale bezrobotni	442	262	5	3
Powyżej 50 rż	172	58	44	12
niepełnosprawni	43	15	6	1

Źródło: dane statystyczne PUP w Ełku

Tabela 4 Poziom bezrobocie w Gminie Prostki na koniec roku 2014

Wyszczególnienie	Bezrobotni na koniec grudnia 2014			
	Ogółem		W tym z prawem do zasiłku	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	kobiety
Ogółem	668	332	127	39
Do 25 roku życia	127	85	7	3
Długotrwale bezrobotni	403	233	4	3
Powyżej 50 rż	160	58	35	11
niepełnosprawni	50	22	9	5

Źródło: dane statystyczne PUP w Ełku

Tabela 5 Poziom bezrobocie w Gminie Prostki na koniec roku 2015

Wyszczególnienie	Bezrobotni na koniec grudnia 2015			
	Ogółem		W tym z prawem do zasiłku	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	kobiety
Ogółem	544	267	120	41
Do 25 roku życia	100	68	9	5
Długotrwale bezrobotni	294	171	7	4
Powyżej 50 rż	140	43	39	10
niepełnosprawni	42	20	8	4

Źródło: dane statystyczne PUP w Ełku

Spada również stopa bezrobocia, która w poszczególnych latach kształtowała się następująco:

Tabela nr 6: Stopa bezrobocia w latach 2013 -2015

Rok	2013	2014	2015
Województwo warmińsko - mazurskie	21,1%	18,3%	15,9%
Powiat ełcki	25,4%	21,8%	18,5%

Źródło: dane statystyczne PUP w Ełku

Na terenie gminy Prostki prowadzą swoją działalność jednostki samorządowe jak również prywatne firmy i przedsiębiorstwa. Niżej przedstawione zostały niektóre instytucje dające możliwość zatrudnienia:

- Urząd Gminy w Prostkach
- Rewir Dzielnicowych w Prostkach
- Gminny Ośrodek Kultury w Prostkach
- Gminna Biblioteka Publiczna w Prostkach
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prostkach
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych w Prostkach
- Zespół Obsługi Szkół w Prostkach
- Przedszkole Samorządowe w Prostkach
- Szkoła Podstawowa w Prostkach
- Szkoła Podstawowa w Rożyńsku Wielkim
- Publiczne Gimnazjum w Prostkach
- Zespół Szkół w Wiśniowie Ełckim
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Vita” w Prostkach
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Remedium” w Prostkach
- Apteka św. Brunona w Prostkach
- Apteka „Remedium” w Prostkach
- Leśnictwo w Prostkach
- Zakład Przetwórstwa Papierniczego i Opakowań Tekturowych w Prostkach
- „Amer - Pol” stacja paliw - Prostki
- Liteximp Sp.z.o.o - Prostki
- Zakład Stolarski – Zbigniew Karwowski - Prostki

- Zakład Stolarski – Zdzisław Lelo – Prostki
- Pol – foods sp. z o. o, Prostki,
- Zakład Piekarniczo – cukierniczy „Zorza” – Prostki
- Zakład Piekarniczo – cukierniczy „Ewa” Andrzej Maciorowski,
- Bank Spółdzielczy Ełk – O/ Prostki
- Spółdzielnia Mieszkaniowa Prostki oraz w Wiśniowie Ełckim
- Urząd Pocztowy Prostki
- Punkt Weterynaryjny Andrzej Wiszowaty – Prostki
- Sklepy spożywczo – przemysłowe
- Plastimet

2.4. Opieka zdrowotna

Opieka zdrowotna na terenie gminy Prostki, jest świadczona przez dwa Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej „Vita” i „Remedium” z siedzibami w Prostkach i Wiśniowie Ełckim.

Na terenie gminy znajdują się dwie apteki:

- Apteka „Remedium” w Prostkach
- Apteka „Św. Brunona” w Prostkach

W gminie Prostki dostępność do podstawowych usług medycznych jest w zasadzie dobra. Jedynie mieszkańcy okolic Rożyńska Wielkiego z uwagi na dużą odległość od Prostek, korzystają z usług medycznych w Ełku, do którego mają lepszy dojazd. W gminie Prostki jest brak dostępu do specjalistów oraz podstawowych usług rehabilitacyjnych.

2.5. Bezpieczeństwo publiczne

Stan bezpieczeństwa publicznego jest jednym z istotnych czynników wpływających na poziom życia mieszkańców Gminy Prostki. Instytucje, zapewniające mieszkańcom bezpieczeństwo to Policja oraz Ochotnicze Straże Pożarne. W Prostkach zlokalizowany jest Rewir Dzielnicowych II KPP w Ełku obejmujący obszarem działania całą Gminę podzieloną na trzy rejony działania. Na podstawie sprawozdania Komendanta Miejskiego Policji w Ełku oraz informacji o stanie porządku i bezpieczeństwa publicznego z terenu działania Rewiru Dzielnicowych w Prostkach

nizej przedstawiona tabela prezentuje rodzaje przestępstw popełnionych w latach 2013 - 2015. Poniższa tabela wskazuje na tendencję spadkową, czyli można stwierdzić, że z każdym rokiem robi się bezpieczniej w gminie Prostki.

Tabela 7: Przestępstwa popełnione na obszarze Gminy Prostki

Rodzaj przestępstwa	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Przestępstwa drogowe	54	43	19
Kradzież z włamaniem	9	18	13
Rozboje, wymuszenia	1	0	1
Przestępstwa narkotykowe	21	2	2
Kradzieże	12	19	19
Ogółem	97	82	54

Źródło: dane statystyczne KPP w Ełku

2.6. Edukacja, oświata, kultura

Wszystkie zespoły szkolne, szkoły oraz przedszkole działające na terenie Gminy Prostki są jednostkami budżetowymi Gminy.

W gminie Prostki funkcjonują 2 Szkoły Podstawowe, z czego 1 z oddziałem przedszkolnym, 1 gimnazjum, 1 Zespół szkół z oddziałem przedszkolnym oraz Przedszkole Samorządowe:

- Szkoła Podstawowa w Prostkach,
- Zespół Szkół w Wiśniowie Ełckim, z oddziałem przedszkolnym
- Szkoła Podstawowa w Rożyńsku Wielkim, z oddziałem przedszkolnym
- Publiczne Gimnazjum w Prostkach
- Przedszkole Samorządowe w Prostkach.

Tabela 8: Liczba uczniów w placówkach oświatowych:

Nazwa szkoły	Rok szkolny 2012/2013	Rok szkolny 2013/2014	Rok szkolny 2014/2015
Szkoła Podstawowa w Rożyńsku Wielkim	64 + 19 oddział przedszkolny	66 + 13 oddział przedszkolny	63 + 18 oddział przedszkolny

ZS Wiśniowo im. Ks. Bpa E. Samsela Szkoła Podstawowa	101 + 21 oddział przedszkolny	92 + 26 oddział przedszkolny	91 + 30 oddział przedszkolny
Publiczne Gimnazjum	56	47	41
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Prostkach	273	262	275
Publiczne Gimnazjum w Prostkach	203	194	178
Przedszkole Samorządowe Prostki	97	127	110

Źródło: dane statystyczne Biura Obsługi Ekonomicznej Szkół w Prostkach

Tabela 9: Obsada kadrowa w placówkach oświatowych

Nazwa szkoły	Rok szkolny 2012/2013	Rok szkolny 2013/2014	Rok szkolny 2014/2015
Szkoła Podstawowa w Rożyńsku Wielkim	10+2 obsługa+ 2 palaczy sezon	10+2 obsługa+ 2 palaczy sezon	10+2 obsługa+ 2 palaczy sezon
ZS im. Ks. Bpa E. Samsela Wiśniowo E.	19+8 obsługa	20+8 obsługa	20+8 obsługa
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Prostkach	25,8+7 obsługa	23+8 obsługa	23+8 obsługa
Publiczne Gimnazjum w Prostkach	28+14 obsługa	26+14 obsługa	23+14 obsługa
Przedszkole Samorządowe Prostki	7,18+ 4 obsługa	7,18+ 4 obsługa	7,18+ 4 obsługa

Źródło: dane statystyczne Biura Obsługi Ekonomicznej Szkół w Prostkach

Gminny Ośrodek Kultury w Prostkach

Cele i zadania Gminnego Ośrodka Kultury

Celem działania Gminnego Ośrodka Kultury jest rozwijanie i zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców Gminy. Do podstawowych zadań Gminnego Ośrodka Kultury w szczególności należy:

- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę,
- gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnienie dóbr kultury,
- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką,
- tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieł ludowych i artystycznych,
- opieka nad świetlicami wiejskimi,
- organizacja i koordynacja imprez kulturalnych oraz rekreacyjnych,

Powyżej wymienione zadania Gminnego Ośrodka Kultury realizuje w następujących formach:

- organizowanie spektakli, koncertów, wystaw i odczytów, wypożyczanie sprzętu,
- organizowanie imprez artystycznych,
- otoczenie opieką amatorskiego ruchu artystycznego.

Gminny Ośrodek Kultury współpracuje z instytucjami, organizacjami, stowarzyszeniami w zakresie zaspokajania i rozwijania potrzeb kulturalnych społeczeństwa.

Gminna Bibliotek Publiczna w Prostkach

Biblioteka działa w celu zachowania dziedzictwa narodowego, organizując i zapewniając dostęp do zasobów dorobku nauki i kultury polskiej oraz światowej.

Do podstawowych zadań Biblioteki należy:

- gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych,
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych,
- prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej,
- popularyzacja książki i czytelnictwa,
- gromadzenie i opracowywanie dokumentów życia społecznego oraz dorobku kulturalnego Gminy Prostki,
- tworzenie i udostępnianie własnych komputerowych baz danych, katalogowych, bibliograficznych i faktograficznych,
- praca z czytelnikami,

- współdziałanie z instytucjami oświatowo-wychowawczymi, placówkami upowszechniania kultury, organizacjami i towarzystwami w zaspokajaniu potrzeb oświatowo-kulturalnych mieszkańców Gminy.

Biblioteka może podejmować inne zadania niż określone w ust.1, jeżeli wynikają one z potrzeb środowiska lub mają służyć realizacji założeń ogólnokrajowej polityki kulturalnej. W bibliotece w 2015 r. zarejestrowano 832 czytelników (prawie 11% mieszkańców gminy Prostki). Dominującą grupą wśród czytelników są dzieci i młodzież ucząca się. W roku sprawozdawczym biblioteka i filia wypożyczyły ogółem 17 774 książek, najwięcej literatury pięknej przeczytali dorośli - 9 418 woluminów, dzieci wypożyczyły - 6 958 książek oraz literatury popularnonaukowej wypożyczono 1 398 egzemplarzy.

Działania:

Organizacja konkursów czytelniczych, plastycznych, głośne czytanie dla dzieci, Czytanie Narodowe. Promocja książki poprzez wystawki tematyczne, wycieczki do biblioteki oraz lekcje biblioteczne. Promocja akcji na Facebooku "Przeczytam 52 książki w 2016 r."

W bibliotece miały miejsce spotkania: I Obywatelska Kawiarenka Prostkowska - konsultacje społeczne oraz spotkanie "Sport - moją pasją" z Mistrzem Świata Federacji WPA w trójboju siłowym.

3. System pomocy społecznej w Gminie Prostki

Jednostką organizacyjną Gminy realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Prostkach. Celem działalności Ośrodka jest m. in. umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem poprzez rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prostkach realizuje zadania związane z przyznawaniem pomocy rzeczowej, finansowej, usługowej osobom spełniającym warunki do jej udzielenia, w myśl przepisów ustawy o pomocy społecznej. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej współpracując

w tym zakresie z organizacjami społecznymi, kościołami, stowarzyszeniami i fundacjami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

W 2015 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Prostkach zatrudnionych było 10 osób, w tym:

- 4 pracowników socjalnych,
- 1 asystent rodziny,
- 2 opiekunki środowiskowe,
- 1 kierownik,
- 1 inspektor
- 1 główna księgowa.

GOPS zatrudnia również kadre wspomagającą, tj. informatyka, psychologa w ramach umowy cywilno – prawnej.

3.1 Rejony działania GOPS

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej obejmuje zakresem swojej pomocy cały teren Gminy Prostki, który podzielony jest na trzy rejony działania.

Tabela 10: Rejony działania pracowników socjalnych

Rejon nr 1	PROSTKI: ul. Krótka, ul. 15 Lipca, ul. Dworcowa, ul. M. Konopnickiej, ul. Polna, ul. Sportowa, ul. Rzemieślnicza, ul. Szkolna, ul. Wąska, ul. Zielona oraz miejscowości: Borki, Bzury, Ciernie, Czyprki, Długochorzele, Dybowo, Dybówko, Glinki, Gorczyce, Guty Rożyńskie, Jebramki, Kibisy, Kobylin, Kobylinek, Kosinowo, Krzywińskie, Nowaki, Rożyńsk Wielki
Rejon nr 2	PROSTKI: ul. 1 Maja – od numeru 50, ul. Ełcka oraz miejscowości: Wiśniowo Ełckie, Zawady Tworki, Żelazki, Katarzynowo, Dąbrowskie, Kopijki, Krzywe, Długosze, Bogusze, Cisy
Rejon nr 3	PROSTKI: ul. 1 Maja – numery od 1 do 49, , ul. Kolejowa, ul. Świerkowa, ul. Osiedle Leśne oraz miejscowości: Bobry, Krupin, Kurzątki, Lipińskie Małe, Ostrykół, Marchewki, Miechowo, Miłusze, Niedźwiedzkie, Olszewo, Popowo, Sokółki, Sołtmany, Taczki, Wojtele

3.2 Rodziny objęte pomocą społeczną i świadczenia z pomocy społecznej

Pomocą społeczną w gminie Prostki objęto w 2013 roku 503 rodziny, gdzie liczba osób w rodzinach wyniosła 1.737 osób. Sytuacja w roku 2015 przedstawia się następująco: pomoc otrzymało 436 rodzin, zaś osób w tych rodzinach odnotowano 1 432. Najmniejszą grupę rodzin, którym udzielano pomocy stanowią osoby w rodzinach wielodzietnych, ponad sześciuosobowych oraz w rodzinach dwuosobowych. Dane ilustruje tabela 11.

Tabela 11: Rodziny objęte pomocą społeczną

Rodziny objęte pomocą (liczba osób w rodzinie)	2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1 - osobowa	116	116	111	111	108	108
2 - osobowa	63	126	60	120	60	120
3 - osobowa	81	243	77	231	69	207
4 - osobowa	102	408	97	388	91	346
5 - osobowa	78	390	69	345	63	315
6 osób i więcej	63	454	56	391	45	318
Ogółem:	503	1737	470	1586	436	1432

Źródło: GOPS sprawozdania roczne MP i PS 2013 - 2015 r.

Z przedstawionej analizy ilościowej rodzin objętych wsparciem pomocy społecznej zauważamy, że liczba rodzin i osób od 3 lat ciągle maleje. Dzieje się tak zarówno wśród osób samotnych jak i rodzin.

Tabela 12: Rodziny niepełne objęte pomocą

Rodziny	2013	2014	2015

niepełne o liczbie dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1	24	71	29	82	22	62
2	30	112	25	88	18	58
3	11	45	11	45	8	33
4 i więcej	8	56	8	52	8	51
Ogółem:	73	284	73	270	56	204

Źródło: GOPS sprawozdania roczne MPiPS 2013 - 2015 r.

Rodziny niepełne objęte pomocą społeczną zostały przedstawione w powyższej tabeli w stosunku do liczby posiadanych dzieci. Analizując dane zawarte w tabeli możemy zauważyć, że ogólna liczba rodzin niepełnych utrzymała się na tym samym poziomie na przestrzeni dwóch ostatnich lat. W ostatnim roku liczba ta nieznacznie spadła.

Zgodnie z art. 36 Ustawy o pomocy społecznej świadczenia dzielimy na świadczenia pieniężne i niepieniężne. Formy pomocy oraz rodzaj realizowanych świadczeń w latach 2013 - 2015 przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wskazuje poniższa tabela.

Tabela 13: Świadczenia pieniężne i niepieniężne z pomocy społecznej

Rodzaj świadczeń	2013		2014		2015	
	Liczba osób	Świadczenie w tys zł	Liczba osób	Świadczenie w tys zł	Liczba osób	Świadczenie w tys zł
Świadczenia pieniężne	1084	700.846	349	680.536	334	737.513
Świadczenia niepieniężne	1273	409.601	482	467.155	447	554.746
Liczba	503	x	469	x	435	x

rodzin						
Liczba osób w rodzinach	1732	x	1580	x	1421	x

Źródło: GOPS sprawozdania roczne MPiPS 2013 – 2015 r.

Świadczenia pieniężne przyznawane w ramach realizowanych zadań obejmowały przede wszystkim:

- zasiłki stałe
- zasiłki okresowe
- zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe.

W ramach świadczeń niepieniężnych realizowanych w ośrodku zostały przyznane świadczenia:

- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- sprawienie pogrzebu,
- schronienie,
- posiłek,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej.

Z przedstawionych danych wynika, że na przestrzeni 3 lat zmniejszyła się liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną, natomiast wzrosła wielkość udzielonych świadczeń w formie finansowej jak i niefinansowej. Na wzrost wysokości świadczeń ma fakt zmiany (wzrostu kwot) kryterium ustawowego uprawniającego do przyznania pomocy (od miesiąca października 2015 r.) To spowodowało, że rodziny i osoby otrzymywały wyższe świadczenia pieniężne (np. zasiłki okresowe i stałe). Wzrost świadczeń niepieniężnych nastąpił szczególnie w kosztach pobytu osoby w domu pomocy społecznej, na co miała wpływ ilość osób tam przebywających oraz coroczny wzrost średniego miesięcznego kosztu utrzymania w domu pomocy społecznej.

Tabela 14: Powody przyznania pomocy

Powody przyznania pomocy	2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach

Ubóstwo	427	1656	375	1244	323	1040
Bezdomność	7	7	8	10	7	9
Potrzeba ochrony macierzyństwa	81	508	81	487	74	439
w tym: wielodzietność	72	472	72	451	66	405
Bezrobocie	371	1292	348	1161	315	1025
Niepełnosprawność	109	357	112	334	110	306
Długotrwała lub ciężka choroba	54	111	46	92	56	119
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	86	303	86	292	66	237
W tym:						
- rodziny niepełne	73	275	75	261	59	214
- rodziny wielodzietne	3	15	4	20	3	15
Przemoc w rodzinie	6	33	6	33	6	30
Alkoholizm	6	14	5	7	2	3
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z ZK	9	21	4	7	5	13
Zdarzenie losowe	13	37	2	7	3	10

Źródło: GOPS sprawozdania roczne MPiPS 2013 - 2015 r.

Najczęściej występującym powodem przyznania pomocy w latach 2013 - 2015 według danych zawartych w tabeli nr 14 jest ubóstwo i bezrobocie.

Taka sytuacja utrzymuje się od wielu lat. Pomimo spadku ilości osób i rodzin objętych pomocą w kolejnych latach, problem ten nadal należy uznać za bardzo ważny

i utrzymuje się na wysokim poziomie. Kolejną przyczyną udzielenia pomocy wskazujemy na problem niepełnosprawności. Również w kolejnych latach zauważamy spadek osób korzystających z pomocy z tego tytułu.

3.3 Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, dodatki mieszkaniowe

Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz dodatki mieszkaniowe realizowane są przez Urząd Gminy w Prostkach. W latach 2013 - 2015 sytuacja wyglądała następująco:

Tabela 15: Liczba świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego realizowanych w Dziale Świadczeń Rodzinnych w latach 2013 - 2015

Rodzaj świadczenia	2013		2014		2015	
	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	Liczba rodzin
Świadczenia rodzinne	20.810	515	19.322	469	18.162	482
Fundusz alimentacyjny	1413	84	1617	76	1502	72

Źródło: Sprawozdania roczne z Działu Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego

Tabela 16: Dodatki mieszkaniowe

Rodzaj świadczenia	2013		2014		2015	
	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Kwota świadczeń	Liczba rodzin
Dodatki mieszkaniowe	382.943	411	335.951	357	277.314	306

Dodatki energetyczne	X	X	3.476	59	3.626	48
-----------------------------	---	---	-------	----	-------	----

Źródło: Sprawozdania roczne z Referatu Gospodarki Komunalnej w Prostkach

4. Diagnoza problemów społecznych

4.1. Bezrobocie

W wyniku przekształceń własnościowych w Polsce po 1989 roku zmienił się system ekonomiczny. Ukształtował się podział na sektor publiczny i prywatny. Sektor prywatny stał się na obszarze całego kraju dominującym we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego. Większość zakładów przemysłowych, państwowych lub spółdzielczych wykazała spadek produkcji, zmniejszenie zatrudnienia i rosnące zadłużenie. Na skutek pogłębiających się trudności na rynku pracy, zjawiskiem powszechnym na wsi i w małych miastach jest utrzymywanie gospodarstw domowych z emerytur i rent. To właśnie one stały się jednym z niewielu stałych i pewnych dochodów rodzin. W biednych środowiskach na wsi i w małych miejscowościach również praca zarobkowa dzieci staje się elementem strategii zapewnienia możliwości minimum egzystencji. Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach Rynku pracy, osoba bezrobotna to osoba niezatrudniona i niewykonywująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osoba niepełnosprawna, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie niestacjonarnym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Bezrobocie jest jedną z przesłanek do ubiegania się o przyznanie pomocy społecznej wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku. W 2013 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Prostkach z powodu bezrobocia pomocą społeczną objętych było 371 rodzin (73,76 % ogółu korzystających), co stanowi 1292 osoby w rodzinach. W roku 2015 pomocą społeczną z tego tytułu objętych było 315 rodzin (72,41% ogółu korzystających), co stanowi 1025 osób w tych rodzinach.

Tabela 17 Liczba osób korzystających z pomocy z tytułu bezrobocia

Powody przyznania pomocy	2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Bezrobocie	371	1292	348	1161	315	1025

Źródło: GOPS sprawozdania roczne MPiPS 2013 – 2015 r.

4.1.1 Klub Integracji Społecznej

Do zadań KIS należy reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (klientów Ośrodka), prowadzenie poradnictwa prawnego i psychologicznego oraz doradztwa zawodowego, organizowanie działań o charakterze terapeutycznym, aktywizowanie osób wykluczonych społecznie, tworzenie grup samopomocy, a także współpraca z przedsiębiorcami. Celem uczestnictwa w zajęciach KIS jest edukacja społeczna, zawodowa i personalna, która ułatwia osiągnięcie samodzielności zawodowej i ekonomicznej uczestników. W ramach działalności KIS od 2008 r. do grudnia 2014 roku realizowany był projekt systemowy pn. „Przez trudności do celu” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizowane były również projekty konkursowe: „Klub Integracji Społecznej - edukacja, kultura, integracja”, „Aktywne Prostki I i II”. Podopiecznych w ramach przedsięwzięć mieli możliwość skorzystania z pomocy psychologa i doradcy zawodowego, uczestniczyli w różnorodnych zajęciach integracyjnych, kursach i szkoleniach zawodowych oraz odbyli staże zawodowe.

4.2. Uzależnienia

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ na poczucie bezpieczeństwa społecznego. Uzależnienia obniżają zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, zaburzają relacje rodzinne, interpersonalne i społeczne. Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu. Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się przez to zarówno upośledzenie decyzji dotyczących rozpoczynania picia alkoholu, jak i polegających na niemożności przerwania picia alkoholu.

Problem alkoholizmu rozpatrywany jest w dwóch płaszczyznach:

- jako choroba alkoholowa (utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji);
- jako zagrożenie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorców picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

Najważniejszym rozstrzygnięciem w rozwiązywaniu problemów alkoholowych jest działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Komisja działa w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych. Czynności podejmowane przez komisje względem osób i rodzin z problemami uzależnienia:

- przeprowadzanie rozmów profilaktycznych z osobami nadużywającymi alkoholu,
- kierowanie osób uzależnionych do Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego w celu zdiagnozowania w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i podjęcia zaleceń terapeuty dla wskazanego uczestnika postępowania,
- kierowanie wniosków osób uzależnionych do Sądu w celu podjęcia przez Sąd orzeczenia o leczeniu,
- organizowanie spektakli terapeutycznych i pogadanek dla dzieci i ich rodzin z psychologiem;
- udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie – udział w procedurze Niebieskiej Karty

Aby eliminować niekorzystny wpływ uzależnień, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane przez Radę Gminy corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a także prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, jak również akcji informacyjno – edukacyjnych.

Ważną kwestię stanowią wnioski skierowane do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie leczenia uzależnionego członka rodziny oraz przedstawienie sytuacji dotyczącej podjęcia leczenia.

Tabela 18: Wnioski w sprawie leczenia uzależnionego członka rodziny

Rok	Ilość wniosków
2013	13
2014	15
2015	8

Źródło: Dane pozyskane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Tabela 19: Osoby, które podjęły leczenie

Rok	Ilość osób
2013	13
2014	12
2015	8

Źródło: Dane pozyskane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Tabela 20: Liczba osób korzystających z pomocy z tytułu alkoholizmu

Powody przyznania pomocy	2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Alkoholizm	6	14	5	7	2	3

Źródło: GOPS sprawozdania roczne MPiPS 2013 – 2015 r.

4.3. Sytuacja osób starszych i niepełnosprawność

Pojęcia starość i starzenie się można rozważać na dwa sposoby – w aspekcie jednostkowym oraz jako zjawiska dotyczące zbiorowości tych jednostek, tj. społeczeństwa danego regionu, kraju, części świata. W aspekcie jednostkowym starość jest zjawiskiem biologicznym składającym się na cykl życia ludzkiego (Zych 2004). Według Kirkwooda, starzenie się jest procesem postępującego upośledzenia funkcji życiowych organizmu oraz utratą zdolności adaptacyjnych do zmian środowiskowych wraz ze zwiększającym się prawdopodobieństwem zgonu (Kirkwood

1996). Na ogół nieuniknionym etapem procesu starzenia się jest stan określany jako starość. Starzenie się, zgodnie z przyjętym w literaturze psychogerontologicznej określeniem, oznacza pewien proces i ma charakter dynamiczny, podczas gdy starość jako stan ma charakter statyczny. Wzrost udziału osób starszych ma wpływ praktycznie na wszystkie dziedziny życia społeczno-ekonomicznego, dlatego tak ważne jest badanie tego zjawiska i szukanie nowych rozwiązań problemów osób w starszym wieku. Do głównych problemów można zaliczyć:

- 1) zmniejszanie się potencjału opiekuńczego rodziny;
- 2) zwiększanie się obciążenia systemu emerytalnego ze względu na konieczność wypłaty większej liczby świadczeń przez dłuższy okres;
- 3) zwiększanie się kosztów ochrony zdrowia;
- 4) zwiększanie się kosztów pomocy środowiskowej;
- 5) zwiększanie się kosztów opieki instytucjonalnej, szczególnie nakładów finansowych na instytucjonalne formy pomocy osobom starszym. (źródło: Raport na temat sytuacji osób starszych w Polsce, Warszawa, grudzień 2012).

Tabela 21: Pomoc osobom starszym

Zadanie pomocy społecznej	2013		2014		2015	
	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba osób	Kwota świadczeń
Świadczenie usług opiekuńczych	15	x	10	x	9	x
Pobyty w domu pomocy społecznej	10	165.163	12	227.333	14	331.132

Źródło: GOPS sprawozdania roczne MPiPS 2013 - 2015 rok

Powyższe dane obrazują spadek liczby osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Prostkach w postaci usług opiekuńczych w latach 2013 - 2015. Formalne wsparcie świadczone w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej nie zawsze okazuje się wystarczające i wymagane jest zapewnienie stałej opieki w postaci pobytu w domu pomocy społecznej. Należy zauważyć, że liczba osób kierowanych do domów pomocy społecznej od kilku lat wzrasta. Jest to spowodowane przede wszystkim brakiem możliwości zapewnienia stałej opieki w miejscu zamieszkania zarówno przez

gminę jak i rodzinę, występowanie schorzeń, które nie pozwalają na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku zamieszkania, np. schorzenia psychiczne. Większość osób umieszczonych w domach pomocy społecznej jest z zaburzeniami psychicznymi.

Tabela 22: Pomoc osobom niepełnosprawnym

Powód przyznania pomocy	2013		2014		2015	
	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba osób	Kwota świadczeń
Niepełnosprawność	109	357	112	334	110	306
Długotrwała lub ciężka choroba	54	111	46	92	56	119

Źródło: GOPS sprawozdania roczne MPiPS 2013 - 2015 rok

Niepełnosprawności, oprócz uszkodzenia ciała czy choroby, towarzyszą często liczne, związane z samodzielnym, codziennym funkcjonowaniem przeszkody – bariery architektoniczne, psychiczne, komunikacyjne, materialne, prawne, społeczne (mentalne). Już sam fakt bycia osobą niepełnosprawną sprawia, że dostęp do wszelkich dziedzin życia społecznego jest utrudniony. Osoba niepełnosprawna, której towarzyszy brak tolerancji dla odmienności w swoich społecznościach, ograniczony dostęp do wszystkich społecznych zasobów, dyskryminacja w wielu dziedzinach życia społecznego, musi pokonać funkcjonujące w społeczeństwie bariery świadomościowe takie jak bierność, niezrozumienie, niechęć i niewiedzę. Podobne problemy dotyczą osób długotrwale chorych, które w okresie choroby mają ograniczone możliwości wypełniania swych ról społecznych. Przyczyną tego jest często izolacja osób niepełnosprawnych od świata, zamknięcie się ich w „czterech ścianach” domu, a nawet podziale ludzi – na zdrowych i niepełnosprawnych. Z powyższego zestawienia wynika, że liczba osób niepełnosprawnych czy też długotrwale chorych na przestrzeni kilku lat jest na porównywalnym poziomie.

4.4. Przemoc w rodzinie

Jedną z ważnych dysfunkcji rodziny jest przemoc. W świetle art. 2 ust. 2 ustawy

o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, oznacza ona jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Przemoc domowa może przyjmować różnorodne formy, w tym m.in. fizyczną np. wymierzanie policzków, bicie, kopanie; seksualną, polegającą na zmuszaniu do określonych zachowań i kontaktów seksualnych; psychiczną –słowne lub niewerbalne groźby użycia przemocy wobec osoby lub tego, co do niej należy, m.in. zastraszanie, poniżanie, ubliżanie, szantaż; ekonomiczną/materialną oznaczającą odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie bądź ograniczanie podjęcia pracy zarobkowej, niszczenie przedmiotów itp. Stosowanie przemocy przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Jej skutkiem mogą być nie tylko bezpośrednie szkody w sferze zdrowia fizycznego i psychicznego, ale także długotrwałe negatywne konsekwencje dla rozwoju dzieci. Specyfika tego zjawiska powoduje, iż jest ono trudne do rozpoznania. Niejednokrotnie trwa bowiem wiele lat, a ofiary trzymają je w tajemnicy ze względu na związek emocjonalny ze sprawcą, obawę przed ostracyzmem społecznym czy brak wiary w możliwość zmiany sytuacji. Również traktowanie przemocy jako prywatnej sprawy rodziny powoduje, że wiele jej przypadków nigdy nie wychodzi na światło dzienne.

Odzwierciedlenie tego zjawiska na terenie Gminy Prostki obrazuje statystyka:

Tabela nr 23: Procedura Niebieskiej Karty

Rok	Liczba wszczętych procedur	Liczba zakończonych procedur
2013	27	14
2014	24	10
2015	61	34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ZI

Tabela nr 24: Liczba procedur ze względu na płeć

Rok 2013		Rok 2014			Rok 2015			
Osoby dorosłe		Małoletni	Osoby dorosłe		Małoletni	Osoby dorosłe		małoletni
K	M		K	M		K	M	
24	2	1	22	1	1	50	11	X

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ZI

Z przedstawionego zestawienia wynika, że sprawcami przemocy domowej w kolejnych latach w 90 % byli mężczyźni. W roku 2015 wśród sprawców przemocy było 11 kobiet, w zróżnicowanym wieku. Znikomy procent stanowi przemoc wobec osób małoletnich.

Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zostały określone w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustawa ta ma na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. W celu realizacji tych założeń w 2009 roku zarządzeniem Wójta Gminy Prostki został powołany Zespół Interdyscyplinarny, składający się z przedstawicieli pomocy społecznej, służby zdrowia, oświaty, GKRPA, Policji, organizacji pozarządowych, Sądu – kuratorzy sądowi. Zespół Interdyscyplinarny tworzy również grupy robocze, które są powoływane do każdego przypadku a ich skład wynika z rozważanych problemów. Osoby doznające przemocy w rodzinie mogą skorzystać z pomocy i wsparcia członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz specjalistów zatrudnionych w Gminie Prostki.

4.5 Bezdomność

Bezdomność staje się coraz bardziej poważnym problemem społecznym. Ustawa o pomocy społecznej definiuje osoby bezdomny jako „osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania;

W literaturze socjologicznej wyróżnia się bezdomność sensu stricto i bezdomność sensu largo. Bezdomność sensu stricto (nazywana również rzeczywistą bądź jawną) oznacza

brak własnego mieszkania i jednocześnie jakiegokolwiek innego, możliwie stałego, choćby zastępczo traktowanego schronienia przeznaczonego i jakoś przystosowanego do zamieszkania. Natomiast bezdomność sensu largo (nazywana również utajoną lub społeczną) opiera się na ocenie posiadanego lokum jako nie spełniającego kryteriów mieszkania ze względu na jaskrawe odstępstwo od minimalnych standardów mieszkaniowych albo ze względu na kulturowo usprawiedliwione aspiracje.

Na terenie Gminy Prostki pomoc bezdomnym świadczona jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W tym zakresie współpracujemy również z Noclegowniami, Schroniskami i Domami dla Bezdomnych działającymi między innymi na terenie powiatu ełckiego.

Na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Prostkach przybliżamy obraz bezdomności w gminie Prostki. Zebrane dane ilustrują poniższe tabele.

Tabela 25: Liczba osób bezdomnych w roku 2013 - 2015

	Osoby bezdomne			
	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci	Ogółem
2013	5	2	x	7
2014	6	2	x	8
2015	5	2	x	7

Źródło: Sprawozdanie GOPS za lata 2013 - 2015

Tabela 26: Przyczyny bezdomności w 2013 - 2015 roku

Przyczyny bezdomności	Liczba osób Rok 2013	Liczba osób Rok 2014	Liczba osób Rok 2015
Alkoholizm	5	5	6
Przestępczość	1	1	x
Choroby	2	2	2
Eksmisja	2	2	1
Rozpad małżeństwa, rodziny	x	x	x

Źródło: Sprawozdanie GOPS za lata 2013 - 2015

Powyższa tabela przedstawia przyczyny bezdomności. Najczęściej spotykaną sytuacją mającą wpływ na bezdomność na terenie gminy Prostki jest uzależnienie od alkoholu, co w konsekwencji powoduje rozpad rodziny i eksmisję z miejsca zamieszkania. Powyższe dane wskazują osoby bezdomne korzystające z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej wobec których podjęto działania interwencyjne. Na podstawie obserwacji zjawiska bezdomności w gminie Prostki można wysnuć wnioski, że ten problem jest mniej więcej na tym samym poziomie ilościowym. Osobami bezdomnymi są przede wszystkim mężczyźni w wieku powyższej 50 roku życia, z wykształceniem zawodowym.

4.6 Rodzina z problemem opiekuńczo – wychowawczym

Rodzina jest najważniejszą komórką życia społecznego. W niej to odbywa się socjalizacja pierwotna dziecka, to rodzina i jej kondycja ma największy wpływ na kształtowanie się charakteru dziecka we wczesnych latach jego życia, to wreszcie dom rodzinny postrzegany jest jako ostoja bezpieczeństwa i wsparcia. Niestety, dzisiejsza rodzina zmagą się często z różnymi trudnymi problemami, przeżywa kryzys, który nie tylko przejawia się zachwianiem lub niewypełnieniem jednej lub więcej funkcji rodziny, ale także wpływa niekorzystnie również na kondycję społeczeństwa. Ów niekorzystny wpływ polega na tym, iż dorośli członkowie rodzin dysfunkcyjnych odrzucają podstawowe i obowiązujące normy społeczne i tak funkcjonują nie tylko w rodzinie, ale i w szerszej grupie społecznej, na zewnątrz rodziny. Ponadto, młode jednostki, przechodzące proces socjalizacji w rodzinie dysfunkcyjnej, czy patologicznej wkraczają w życie społeczne z pewnym uciążliwym psychicznym bagażem wyniesionym ze struktur rodzinnych – może nim być zarówno odrzucenie powszechnie obowiązujących norm społecznych, jak i nieprzystosowanie do życia w społeczeństwie, jak i w późniejszym czasie – niechęć do założenia własnej rodziny lub nieumiejętność prawidłowego funkcjonowania w niej. Rodzinę dysfunkcyjną charakteryzuje występowanie równocześnie innych problemów: ubóstwa, alkoholizmu lub innego uzależnienia, bezrobocia, przemocy.

Praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny, należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją

wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd podstawowym założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

W rodzinach pojawiają się trudności na skutek czynników zewnętrznych (np. bezrobocie, choroba, wzrost kosztów utrzymania). Są jednak i takie rodziny, w których źródło dysfunkcji tkwi w wielu czynnikach odnoszących się do właściwości osobowościowych członków rodziny (np. nałogi, przestępczość, przemoc, zaniechywanie obowiązków, niezaradność, choroba). Narastające problemy dezorganizują życie w rodzinie, nawet do tego stopnia, że nie jest ona w stanie realizować podstawowych ról, co odbija się negatywnie na losach jej członków. W przypadku, gdy w rodzinie pojawiają się problemy powodujące zachwianie jej prawidłowych funkcji, wówczas instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwyciężenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne. Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Pomoc ta powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem.

Tabela 27: Główne powody przyznania pomocy społecznej

Powody przyznania pomocy	2013		2014		2015	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	86	303	86	292	66	237
W tym:						
- rodziny niepełne	73	275	75	261	59	214
- rodziny wielodzietne	3	15	4	20	3	15

Źródło: GOPS sprawozdania roczne MPiPS 2013 – 2015 r.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zapewnia pomoc mającą na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Wsparcie polega w szczególności na skierowaniu do rodziny asystenta, który we współpracy z rodziną i pracownikiem socjalnym będzie pracował nad:

- 1) wzmocnieniem roli i funkcji rodziny;
- 2) rozwijaniem umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniem świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Tabela 28 : Wsparcie asystenta rodziny w latach 2013 – 2015

2013		2014		2015	
Liczba rodzin objęta wsparciem	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba rodzin objęta wsparciem	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba rodzin objęta wsparciem	Liczba dzieci w rodzinach
12	39	11	41	17	45
Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę					
2	0	2	6	3	5
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej					
1	4	1	1	2	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Z przedstawionych danych wynika, że liczba rodzin objętych wsparciem ciągle rośnie. Na chwilę obecną maksymalna liczba rodzin, z jaką może pracować asystent rodziny wynosi 15. Wsparcie asystenta jest niezbędne w szczególności tam, gdzie brak jest

należytej opieki oraz w przypadku umieszczenia dzieci, niezbędna jest praca z rodzicami w celu umożliwienia powrotu do środowiska naturalnego.

5. Kierunki rozwoju Gminy Prostki

5.1 Wizja

Uczestnicy podczas warsztatów odpowiadali na pytanie dotyczące jakości życia w naszej gminie oraz jaka będzie Gmina Prostki w 2025 roku?

Jakość życia

Michalos (1986) tłumaczy, iż o jakości życia decyduje stopień zadowolenia z niego. Istotna jest tutaj wielkość rozbieżności między stanem pożądanym - potrzebą, a stanem aktualnym - poziomem zaspokojenia. Jednak nie sama wielkość rozbieżności wpływa na jakość życia. Istotne jest to, jakiej sfery życia dotyczy. Im jest ona bardziej ważna, tym mniejsze niezaspokojenie w jej zakresie powoduje dyskomfort, a dalej słabszą jakość życia. Warto wspomnieć, iż niezadowolenie wynikać może z odniesienia do przeszłości - "nie mam tego, co kiedyś", z porównania do innych ludzi - "nie mam tego, co inni" oraz z odwołania się do własnych przekonań - "nie mam tego, na co zasługuję". Sfery życia istotne dla jego jakości zmieniają się wraz z wiekiem, pozycją społeczną oraz pełnionymi rolami.

O jakości życia decydują, między innymi:

- Wystarczające dochody zapewniające godne życie,
- Zadowalająca praca w miłej atmosferze,
- Dobre zdrowie – własne i najbliższych,
- Posiadanie mieszkania,
- Miejsce zamieszkania,
- Dobra komunikacja,
- Kreatywność, zaangażowanie mieszkańców,
- Partycypacja społeczna,
- Więzy i zaufanie społeczne,
- Akceptacja,

- Poczucie bezpieczeństwa,
- Oferty spędzania czasu wolnego,
- Dostęp do:
  - apteki,
  - opieki medycznej
  - edukacji,
  - sklepów,
  - różnego rodzaju usług,
  - instytucji kulturalnych,
  - restauracji, barów.

Gmina Prostki w roku 2025 będzie zapewniać swoim mieszkańcom:

1. Większą aktywność społeczną zarówno pod względem uczestnictwa w różnych wydarzeniach jak i poprzez aktywne spędzanie czasu wolnego w miejscach przeznaczonych na odpoczynek, relaks, zabawę dla wszystkich grup wiekowych
2. Profilaktykę uzależnień oraz opiekę specjalistów, możliwość uczestnictwa w grupach wsparcia
3. Szanse rozwoju dla młodych ludzi, więcej mieszkań, miejsc pracy, wyższe zarobki,
4. Współpracę organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych i sektora prywatnego w celu prowadzenia działań na rzecz mieszkańców.
5. Społeczeństwo szanuje i dba o swoje otoczenie i środowisko, wspiera osoby starsze.

Wizja zawarta w Strategii ma na celu ukierunkowanie działań dbających o rodzinę i dziecko, osoby młode, starsze, samotne, osoby potrzebujące wsparcia, pomocy, osoby uzależnione.

5.2. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego, to metoda służąca określeniu pozytywnych i negatywnych elementów wewnętrznych i zewnętrznych mających wpływ na rozwój polityki społecznej w gminie. Jest również narzędziem służącym identyfikacji problemów.

Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza:

Strengths – mocne strony (wewnętrzne pozytywne uwarunkowania)

Weaknesses – słabe strony (wewnętrzne negatywne uwarunkowania)

Opportunities – szanse (zewnętrzne pozytywne uwarunkowania)

Threats – zagrożenia (zewnętrzne negatywne uwarunkowania)

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Gmina Prostki ma ograniczony wpływ na kształtowanie się procesów społeczno – prawnych będących w jej otoczeniu. Może jednak w sposób aktywny wykorzystywać szanse oraz unikać zagrożeń płynących z otoczenia.

Tabela 29: ANALIZA SWOT

Zasoby (to, co mamy i co chcemy mieć)	Potrzeby (nie mamy a chcemy mieć)
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta baza sportowa (dwie sale gimnastyczne, dwa boiska Orlik, stadion leśny) • Organizacje pozarządowe, • Położenie i uwarunkowania środowiskowe – droga krajowa, kolej, • Rozwinięty system oświaty podstawowej i gimnazjalnej, • Walory turystyczne – czyste powietrze, brak dużych zakładów tzw. trucieli, miejsca i zabytki historyczne, • Zasoby pracownicze – wykwalifikowana kadra pracowników, • Aktywizacja osób starszych przez SIS „Nasze Prostki” • Dobra współpraca pomiędzy	<ul style="list-style-type: none"> • Większa aktywność organizacji pozarządowych w różnych sferach życia, • Specjalistyczne usługi medyczne, • Nowe mieszkania komunalne i socjalne • Nowe miejsca pracy, • Dodatkowe zajęcia dla dzieci i młodzieży, • Większa liczba zewnętrznych inwestorów, • Lokale na działalność organizacji pozarządowych, • Lepsza komunikacja między miejscowościami na terenie gminy i z większymi aglomeracjami, • Dostęp do kultury – opera, kino, teatr, filharmonia,

<ul style="list-style-type: none"> • instytucjami, • Wsparcie specjalistów – psycholog, prawnik, terapeuci ds. uzależnień i dla osób współuzależnionych, • Wsparcie asystenta rodziny, • Świetlice środowiskowe, • Fundusze sołeckie, • Zasoby instytucjonalne – GOK, KIS, Gminna Biblioteka, 	<ul style="list-style-type: none"> • Większa aktywność społeczna, • Świetlica terapeutyczna, ŚDS, Dzienny Dom Pobytu dla osób starszych, • Poczucie bezpieczeństwa w rodzinach, • Pedagog ulicy, • Mini przedszkola, Kluby Malucha, • Ścieżki rowerowe, • Zaplecze turystyczne, baza noclegowa, gastronomiczna. • Infrastruktura (drogi, wodociągi, kanalizacja) • Usunięcie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych • Mieszkanie chronione, noclegownia, • Jadłodajnia/bar mleczny • Monitoring • Liderzy w każdej miejscowości,
<p>Mamy, a nie chcemy mieć (sprawy do załatwienia)</p>	<p>Nie mamy i nie chcemy mieć (zagrożenia)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Problem nadużywania alkoholu, • Wysokie bezrobocie, • Narastająca przemoc w rodzinach • Przystępczość, • Narkomania, • Odpływ młodzieży/migracje, • Starzejące się społeczeństwo, • Rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, dysfunkcyjne, • Bierność i roszczeniowość społeczną 	<ul style="list-style-type: none"> • Zakłady karne, • Zatrute środowisko, • Kolejny dyskонт spożywczy, • Korupcja • Mafia • Kibole

- Nierówne szanse edukacyjne, zawodowe,
- Bardzo niski przyrost naturalny,
- Kupowanie na tzw. „zeszyt”
- Zatrudnienie „na czarno”
- Asymilacja złych wzorów rodzinnych, społecznych

Grupy osób wymagające pomocy i wsparcia:

- osoby bezrobotne
- osoby uzależnione i współuzależnione
- osoby niepełnosprawne i przewlekle chorujące
- osoby żyjące w ubóstwie
- rodziny wielodzietne, niepełne
- rodziny z problemem opiekuńczo – wychowawczym
- osoby doświadczające przemocy domowej oraz sprawcy przemocy
- osoby z zaburzeniami psychicznymi
- osoby starsze, samotne
- dzieci i młodzież
- osoby bezdomne
- osoby opuszczające zakłady karne

5.3. Cele główne i szczegółowe

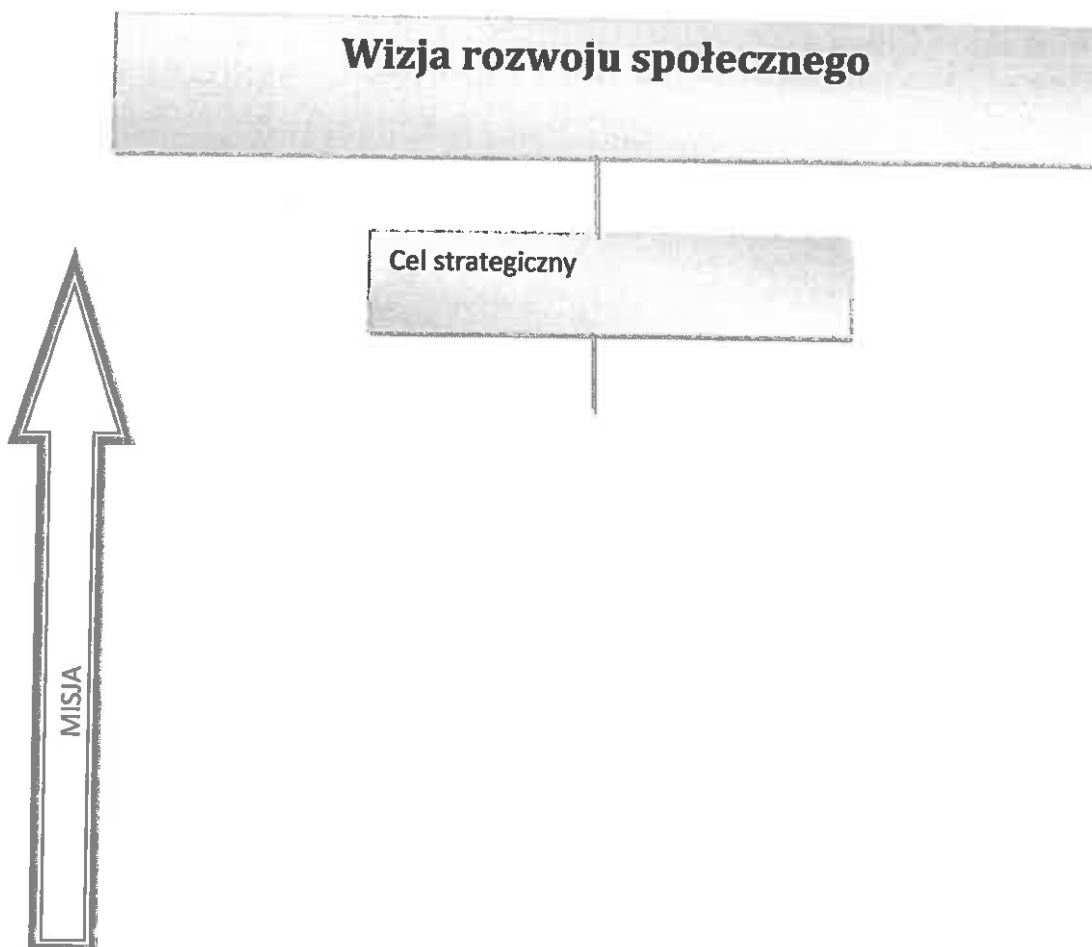
Dla opracowywania niniejszej Strategii w ramach warsztatów wypracowano następujące obszary priorytetowe:

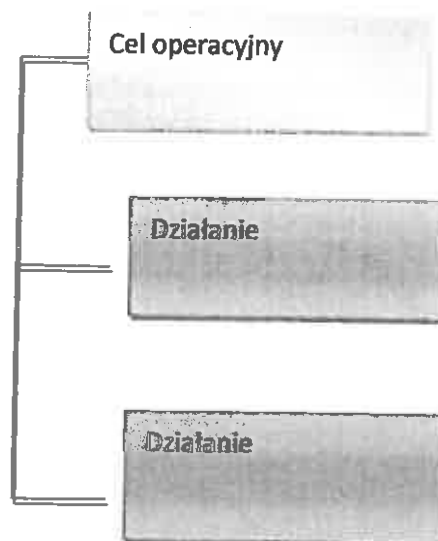
1. Rodzina, rodzice, dorośli członkowie
2. Młodzież zdrowa, aktywna pozytywnie, świadoma wyborów
3. Osoby doświadczające trudności na rynku pracy
4. Osoby starsze, przewlekle chore, niesamodzielne
5. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Integracja i aktywność

Cel główny

Poprawa warunków życia i rozwoju mieszkańców gminy Prostki

Zostały opracowane cele strategiczne i operacyjne. Każdemu celowi strategicznemu przyporządkowano kilka celów operacyjnych, które grupują stosowane metody i narzędzia według kluczowych odniesień, tzn. w jaki sposób wpływają one na poprawę sytuacji osób i rodzin. Dla każdego celu operacyjnego sformułowano listę kierunków działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celów strategii oraz ogólnej wizji rozwoju społecznego. Systematyka planowania polityki społecznej w gminie Prostki do 2025 roku zakłada realizację pięciu celów strategicznych odnoszących się do priorytetowych grup społecznych, wobec których powinny być podejmowane kompleksowe oddziaływania. Podział jest potrzebny ze względu na różnorodność potrzeb i barier, jakich doświadczają wybrane grupy. Wiadomym jest, że różne problemy społeczne są ze sobą ściśle powiązane, zarówno w ujęciu indywidualnym jak i grupowym. Określona kolejność celów strategicznych nie ma zatem znaczenia hierarchicznego.

OBSZAR I Rodzina, rodzice, dorośli członkowie	
Cel strategiczny	1 Wzmocnienie roli i pozycji rodziny ze szczególnym uwzględnieniem jej bezpieczeństwa socjalnego, wydolności i samowystarczalności
Cel operacyjny	1.1 Wzmocnienie funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz pozytywnego wizerunku i modelu rodziny
Działania	1.1.1 promocja zdrowego stylu życia 1.1.2 warsztaty szkoły dla rodziców (spotkania, konsultacje ze specjalistami) 1.1.3 warsztaty wychowawcze dla rodziców oraz inne formy edukacji 1.1.4 promocja prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny, 1.1.5 realizacja imprez okolicznościowych promujących rodzinę (np. Dni rodziny, Dni Prostek, inne) 1.1.6 grupy wsparcia, samopomocy oraz dostęp do specjalistów (np. psycholog, prawnik, pedagog, terapeuta) 1.1.7 wsparcie asystenta rodziny
Cel operacyjny	1.2 Poprawa warunków socjalno - bytowych rodziny
Działanie	1.2.1 wsparcie finansowe dla osób i rodzin w kryzysie 1.2.2 warsztaty gospodarowanie domowym budżetem lub podobne formy edukacji 1.2.3 intensyfikacja pomocy udzielanej przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny 1.2.4 wystawki sprzętu i zbiórki odzieży
Cel operacyjny	1.3 Zmniejszenie skali zjawiska uzależnień i przemocy w rodzinie

Działanie	1.3.1 profilaktyka uzależnień i przemocy poprzez programy profilaktyczne i edukacyjne wśród dzieci, młodzieży i rodzin, 1.3.2 edukacja społeczna podnosząca świadomość na temat skutków uzależnień i przemocy 1.3.3 wspólne akcje społeczne jednostek organizacyjnych, organizacji pozarządowych, służb policji 1.3.4 intensyfikacja działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 1.3.5 ułatwiony dostęp do specjalistów
Okres realizacji	Działania ciągłe 2016 – 2025
Podmioty odpowiedzialne	Władze Gminy Prostki, jednostki organizacyjne: GOPS, placówki oświatowe, GOK, Biblioteka Publiczna, służba zdrowia, GKRPA,
Partnerzy	PCPR, KPP Ełk, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej
OBSZAR II Młodzież zdrowa, aktywna pozytywnie, świadoma wyborów	
Cel strategiczny	2 Wsparcie dzieci i młodzieży we wszechstronnym rozwoju i edukacji
Cel operacyjny	2.1 Wsparcie w wyrównywaniu szans edukacyjnych
Działania	2.1.1 utworzenie świetlicy środowiskowej 2.1.2 zwiększenie dostępności przedszkoli, klubów malucha 2.1.3 zapewnienie pomocy stypendialnej dla uczniów, za wyniki w nauce, stypendia sportowe, 2.1.4 szerszy dostęp do dóbr kultury, sportu i rekreacji, rozwój infrastruktury 2.1.5 koła zainteresowań, organizacja zajęć pozalekcyjnych rozwijających pasje.
Cel operacyjny	2.2 Podniesienie świadomości młodzieży w dokonywaniu wyborów życiowych
Działanie	2.2.1 spotkania młodzieży z doradcą zawodowym, coachem, brokerem edukacyjnym 2.2.2 zajęcia warsztatowe ze specjalistami (np. pedagog, psycholog, prawnik) 2.2.3 spotkania z przedstawicielami Policji, Straży pożarnej 2.2.4 promocja prawidłowych wzorców, profilaktyka uzależnień,
Cel operacyjny	2.3 Lepsza samoorganizacja środowiska młodzieży oraz współpraca z rodzicami
Działanie	2.3.1 włączanie młodzieży w organizacje imprez okolicznościowych 2.3.2 edukacja liderów, wolontariuszy, animatorów, 2.3.3 streetworkerzy

	2.3.4 integracja działań oświaty, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, rad rodziców
Okres realizacji	Działania ciągłe 2016 - 2025
Podmioty odpowiedzialne	Władze Gminy Prostki, jednostki organizacyjne: GOPS, placówki oświatowe, GOK, Biblioteka Publiczna, służba zdrowia, GKRPA,
Partnerzy	PCPR, KPP Ełk, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, Straż Pożarna

OBSZAR III Osoby doświadczające trudności na rynku pracy	
Cel strategiczny	3 Wspieranie aktywności zawodowej wśród osób doświadczających trudności na rynku pracy.
Cel operacyjny	3.1 Praca jako wartość - wzrost świadomości wśród osób bezrobotnych.
Działania	3.1.1 Objęcie pracą socjalną osób bezrobotnych w celu kształtowania pozytywnych postaw do podjęcia zatrudnienia. 3.1.2 Współpraca szkół gimnazjalnych z doradcami zawodowymi w celu określenia predyspozycji zawodowych wśród uczniów. 3.1.3 Organizacja spotkań ze specjalistami: doradcami zawodowymi, psychologami, terapeutami uzależnień, liderami MCK OHP, CKPiU, ZDZ, 3.1.4 Wolontariat przy organizacji uroczystości na terenie gminy Prostki, jako sposób na poznanie wartości pracy.
Cel operacyjny	3.2 Wyrównanie szans poprzez podniesie kwalifikacji zawodowych.
Działanie	3.2.1 Współpraca instytucji gminy Prostki z PUP w Ełku, Centrum Integracji Społecznej 3.2.2 Spotkania z lokalnymi przedsiębiorcami w celu określenia współpracy w pozyskiwaniu ofert pracy dla osób bezrobotnych 3.2.3 Organizacja szkoleń, warsztatów i kursów. 3.2.4 Propagowanie działań zmierzających do podniesienia poziomu wykształcenia i zmiany kwalifikacji zawodowych.
Cel operacyjny	3.3. Wzrost poziomu zatrudnienia w grupach osób

	doświadczających trudności na rynku pracy
Działanie	<p>3.3.1 Organizacja prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, staży zawodowych przy współpracy z PUP w Ełku.</p> <p>3.3.2 Organizowanie zatrudnienia socjalnego przy współpracy z Centrami Integracji Społecznej,</p> <p>3.3.3 Monitorowanie rynku pracy w celu informowania o aktualnych ofertach pracy.</p> <p>3.3.4 Rozwój działalności Klubu Integracji Społecznej w zakresie aktywizacji społeczno - zawodowej</p>
Okres realizacji	Działania ciągłe 2016 – 2025
Podmioty odpowiedzialne	Władze Gminy Prostki, jednostki organizacyjne: GOPS, placówki oświatowe, GOK, Biblioteka Publiczna, służba zdrowia, GKRPA,
Partnerzy	PCPR, KPP Ełk, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, Straż Pożarna

OBSZAR IV Osoby starsze, przewlekle chore, niesamodzielne,

Cel strategiczny	4 Zapewnienie osobom starszym, niesamodzielnym, przewlekle chorym bezpieczeństwa socjalnego
Cel operacyjny	4. 1 Zapewnienie wsparcia w miejscu zamieszkania
Działania	4.1.1 Rozwój różnorodnych świadczeń wspierająco – opiekuńczych, w tym usług opiekuńczych, specjalistycznych, pielęgniarских na rzecz osób starszych, niesamodzielnych i chorych 4.1.2 Organizacja pomocy sąsiedzkiej, wolontariatu oraz grup samopomocowych 4.1.4 Rozwój pracy socjalnej, doszkąłcanie kadry pomocy społecznej lub innych instytucji z zakresu metod wsparcia oraz udzielenie pomocy materialnej, finansowej oraz poradnictwa
Cel operacyjny	4.2 Wsparcie rodzin w zapewnieniu opieki nad osobami zależnymi
Działanie	4.2.1 Podejmowanie działań do poszerzenia oferty wsparcia środowiskowego tak, aby osoby jak najdłużej pozostały w miejscu zamieszkania 4.2.2 Inspirowanie i tworzenie grup samopomocowych 4.2.3 Współpraca z jednostkami organizacyjnymi oraz organizacjami pozarządowymi, które świadczą usługi na rzecz tych osób
Cel operacyjny	4.3 Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej dla osób starszych, niesamodzielnych, przewlekle chorych
Działanie	4.3.1 Wspieranie kształcenia ustawicznego, w tym Uniwersytetu III Wieku 4.3.2 Rozwój i wspieranie organizacji seniorskich, działania międzypokoleniowe 4.3.3 Wspieranie działań na rzecz uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym, aktywne formy spędzania czasu wolnego, np. Klub Seniora, 4.3.4 Edukacja w zakresie poprawy bezpieczeństwa w sytuacjach zagrożenia

Okres realizacji	Działania ciągłe 2016 – 2025
Podmioty odpowiedzialne	Władze Gminy Prostki, jednostki organizacyjne: GOPS, placówki oświatowe, GOK, Biblioteka Publiczna, służba zdrowia, GKRPA, ZI,
Partnerzy	PCPR, KPP Ełk, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, Straż Pożarna

OBSZAR V Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, integracja i aktywność	
Cel strategiczny	5 Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego oraz przeciwdziałanie ubóstwu w szczególności wśród osób niepełnosprawnych, uzależnionych, bezdomnych, opuszczających zakładu karne
Cel operacyjny	5.1 Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w życie społeczności lokalnej
Działania	5.1.1 Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi w zakresie wspólnych działań na rzecz tych osób, 5.1.2 Likwidacja barier architektonicznych (np. budowa podjazdów, miejsc parkingowych, dostosowanie mieszkań, transport osób niepełnosprawnych) 5.1.3 Pomoc psychologiczna, prawna, terapeutyczna dla osób doświadczających trudności, 5.1.4 Zwiększenie skuteczności działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Cel operacyjny	5.2 Zapewnienie dostępu do podstawowych usług społecznych
Działanie	5.2.1 Usługi poradnictwa zawodowego 5.2.2 Indywidualne wsparcie pracownika socjalnego, 5.2.3 Współpraca GOPS z PCPR, ZK, AŚ, służbą kuratorską, służbą zdrowia i innymi podmiotami w zakresie wsparcia, usamodzielnienia i integracji 5.2.4 Kierowanie do placówek wsparcia dziennego i zapewniających całodobową opiekę oraz miejsc zapewniających schronienie
Cel operacyjny	5.3 Zapewnienie osobom i rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego (min. materialnego, mieszkaniowego)
Działanie	5.3.1 świadczenie pomocy finansowej, rzeczowej 5.3.2 świadczenie w postaci wsparcia niefinansowego (np. zapewnienie schronienia osobom bezdomnym) 5.3.3 rozwój gospodarki mieszkaniowej (np. mieszkania socjalne,

	chronione, rotacyjne, komunalne) dostosowane do potrzeb osób potrzebujących 5.3.4 zbiórki odzieży, obuwia, pościeli oraz innych niezbędnych rzeczy przydatnych w gospodarstwie domowym
Okres realizacji	Działania ciągłe 2016 - 2025
Podmioty odpowiedzialne	Władze Gminy Prostki, jednostki organizacyjne: GOPS, placówki oświatowe, GOK, Biblioteka Publiczna, służba zdrowia, GKRPA,
Partnerzy	PCPR, KPP Ełk, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, Straż Pożarna

5.4 Wskaźniki realizacji celów szczegółowych

Faktyczny zakres monitoringu strategii określają jej wskaźniki, czyli zmienne wyrażane liczbowo, obrazujące stan realizacji poszczególnych zadań. Zostały one określone w odniesieniu do działań oraz celów operacyjnych.

Cel strategiczny 1
Wzmocnienie roli i pozycji rodziny ze szczególnym uwzględnieniem jej bezpieczeństwa socjalnego, wydolności i samowystarczalności
<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zorganizowanych warsztatów dla rodziców, spotkań, konsultacji ze specjalistami 2. Liczba zorganizowanych warsztatów wychowawczych i innych podobnych form edukacji 3. Liczba zorganizowanych imprez, festynów promujących rodzinę, 4. Liczba osób, które skorzystały z pomocy specjalistów, 5. Liczba osób objęta wsparciem finansowym, rzeczowym, pracą socjalną, 6. Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny 7. Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych wśród dzieci, młodzieży i rodzin 8. Liczba kampanii informacyjnych podnoszących świadomość nt. przemocy i uzależnień 9. Liczba zatrudnionych specjalistów, 10. liczba wspólnych działań podmiotów OPS, GKRPA, Policja NGO, itp
Cel strategiczny 2
Wsparcie dzieci i młodzieży we wszechstronnym rozwoju i edukacji

1. Liczba świetlic środowiskowych i ich uczestników,
2. Liczba zorganizowanych kół zainteresowań, zajęć pozalekcyjnych, liczba uczestników tych zajęć,
3. Liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy stypendialnej (stypendia szkolne, za wyniki w nauce, sportowe), łączna kwota poszczególnych stypendiów,
4. Liczba spotkań ze specjalistami (doradcą zawodowym, coachem, psychologiem, prawnikiem, pedagogiem, itd...) liczba uczestników tych spotkań,
5. Liczba dzieci objęta wsparciem przedszkolnym,
6. Liczba zajęć profilaktycznych z dziećmi i młodzieżą,
7. Liczba dzieci i młodzieży działających wolontarystycznie przy organizacji imprez okolicznościowych,
8. Liczba przeszkolonych liderów, wolontariuszy, animatorów
9. Liczba działań przeprowadzonych wspólnie przez oświatę, rodziców, organizacje pozarządowe, itp.
10. Ilość dostosowanych harmonogramów na orlikach do potrzeb dzieci i młodzieży

Cel strategiczny 3

Wspieranie aktywności zawodowej wśród osób doświadczających trudności na rynku pracy.

1. Liczba osób bezrobotnych objętych pracą socjalną
2. Liczba uczniów szkół gimnazjalnych objętych doradztwem zawodowym
3. Liczba osób objętych poradami specjalistów
4. Liczba wolontariuszy i uroczystości organizowanych przy udziale wolontariuszy
5. Liczba warsztatów, kursów i szkoleń
6. Liczba osób objętych szkoleniami, warsztatami, kursami,
7. Liczba osób, która podniosła poziom wykształcenia, lub przekwalifikowała się
8. Liczba osób zatrudnionych w poszczególnych formach zatrudnienia,
9. Liczba uczestników Centrum Integracji Społecznej
10. Liczba osób, którym przedstawiono oferty pracy

Cel strategiczny 4

Zapewnienie osobom starszym, niesamodzielnym, przewlekle chorym bezpieczeństwa socjalnego

1. Wzrost liczby usług opiekuńczych zgodnie z zapotrzebowaniem
2. Liczba rodzin i osób które skorzystały z pomocy sąsiedzkiej

3. Liczba projektów zrealizowanych w ciągu roku
4. Liczba osób i rodzin korzystających z poradnictwa
5. Liczba inicjatyw lokalnych skierowanych do osób starszych
6. Liczba międzypokoleniowych imprez kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych i sportowo- rekreacyjnych
7. Wzrost liczby uczestników Uniwersytetu III Wieku
8. Liczba nowych sekcji powstałych w ciągu roku
9. Liczba imprez kulturalnych skierowanych do osób starszych

Cel strategiczny 5

Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego oraz przeciwdziałanie ubóstwu w szczególności wśród osób niepełnosprawnych, uzależnionych, bezdomnych, opuszczających zakład karny

1. Ilość wspólnych działań gminy i organizacji pozarządowych
2. ilość zlikwidowanych barier architektonicznych (podjazdy, transport...)
3. ilość osób korzystających ze wsparcia specjalistów, poradnictwa zawodowego
4. ilość osób korzystających ze wsparcia pracownika socjalnego
5. ilość osób skierowanych do placówek, noclegowni, schroniska...
6. ilość osób korzystających ze wsparcia rzeczowego i finansowego
7. ilość utworzonych lub pozyskanych mieszkań komunalnych, socjalnych, chronionych
8. ilość osób korzystających ze zbiórki odzieży

6. Monitoring i ewaluacja

Na mocy art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych będzie koordynował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Prostkach. Z uwagi na szeroki zakres tematyczny z zakresy pomocy społecznej, zatrudnienia, edukacji, kultury, ochrony zdrowia czy mieszkalnictwa, niezbędna jest współpraca różnych instytucji działających na terenie gminy. Wyzwaniem będzie pozyskiwanie danych do wskaźników realizacji działań, zważywszy na dobrowolność udziału w badaniu monitorującym podmiotów niezależnych organizacyjnie wobec władz samorządu gminy, co może stanowić jedną z trudności w pozyskaniu

kompletnych danych. Należy prowadzić stały monitoring realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Prostki. Monitoring obejmuje systematyczną obserwację i ocenianie skuteczności Strategii oraz warunków zewnętrznych i wewnętrznych, w tym zwłaszcza specjalnie dobranych elementów i aspektów życia społecznego.

Służyć powinien on do:

- rozpoznania, jak postępuje rozwój społeczny,
- ustalenia sytuacji, wymagającej podjęcia decyzji o korekcie Strategii,
- oceny stopnia realizacji poszczególnych celów strategicznych.

Proponuje się zastosowanie następującego trybu postępowania:

1. raz w roku powinien być dokonywany –w ramach monitoringu strategii – przegląd celów i zadań Strategii przez grupę osób, która tworzyła Strategię,
2. raz w roku Wójt Gminy Prostki będzie składał Radzie Gminy sprawozdanie z postępów w realizacji Strategii.

7. Finansowanie działań SRPS

Określone cele i działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Prostki wymagają odpowiednich zasobów finansowych oraz źródeł finansowania. Przewidywane źródła finansowania Strategii można zdefiniować w następujących grupach:

1. Środki krajowe

- środki finansowe pochodzące z budżetu gminy w zakresie finansowania zadań własnych gminy z tytułu pomocy społecznej oraz w innych obszarach ujętych w strategii.
- Środki finansowe pochodzące ze Starostwa powiatowego, z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową,
- Środki finansowe pochodzące ze źródeł organizacji pozarządowych,
- Środki finansowe pochodzące z funduszy krajowych, m.in. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Ochrony Środowiska,

2. Środki unijne

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014 – 2020
- Krajowe programy operacyjne,

3. Inne środki

- Fundusze inwestorów prywatnych (Sponsorzy),
- Darowizny

Zakończenie

Celem opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Prostki jest wykształcenie jak najszerszego wachlarza pomocy całej społeczności. Uwzględnione zostały w niej potrzeby i problemy społeczne zdiagnozowane na terenie Gminy, jak i odpowiadające im działania profilaktyczne i zaradcze. Biorąc pod uwagę złożoność sytuacji jak również mnogość problemów społecznych, niezwykle ważna jest wrażliwość społeczna osób będących w stanie nieść pomoc drugiemu człowiekowi.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Prostki
Paweł Ratkiewicz